

Р Е Ш Е Н И Е

№ 26

гр. София, 20.09.2022 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, Второ наказателно отделение, в публично заседание на осемнадесети февруари през две хиляди двадесет и втора година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Жанина Начева

ЧЛЕНОВЕ: 1. Петя Шишкова

2. Петя Колева

при секретаря Г. Иванова в присъствието на прокурора ... Любенов изслуша докладваното от съдия Ж. Начева наказателно дело № 7 по описа за 2022 г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалба на защитника на подсъдимия Н. Т. Т., жалба на защитника на подсъдимия С. К. П. и жалба на защитника на подсъдимия М. Д. Д. против присъда № 7 от 1.10.2021 г. на Варненския апелативен съд по в. н. о. х. д. № 245/2021 г.

Жалбата на защитника на подсъдимия Т. се позовава на касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1-2 НПК. В нея и подадените допълнения се твърди, че деянията, за които подсъдимият е признат за виновен, са несъставомерни по чл. 311, ал. 1 НК както в обективно, така и в субективно отношение. Според защитника, по делото е безспорно установен фактът, че подсъдимият Т. е изготвил и предоставил на св. М. сведението за вечерна проверка още преди самата тя да е била извършена; той не е имал представа, че затворникът И. М. ще бъде задържан и няма да се върне, следователно, няма как да е целял да прикрие бъдещата му липса; към момента, в който е съставил и предал сведението подсъдимият е имал съзнание, че то ще отразява истинския брой на лишените от свобода; сведението за проверка не отговаря на дефиницията за официален документ по смисъла на чл. 93, т. 5 НК, тъй като не е издадено по установения за това ред и форма, и не отразява констатация, направена по време на проверката; нито една от инстанциите по същество не е дала отговор на въпросите, които е поставяла защитата – защо подсъдимият Т. е докладвал за липсващия затворник и се е обадил по телефона на началника, ако умишлено е написал погрешната цифра; как това му поведение кореспондира със специалната цел, посочена от обвинението; по делото не са налице и всички елементи от състава на престъплението по чл. 282, ал. 1 НК; когато надзирател пусне затворник без цел да бяга, съгласно ЗИНЗС отклонението от изтърпяване на наказанието лишаване от свобода е дисциплинарно нарушение. Направено е искане за отмяна на присъдата и оправдаване на подсъдимия Т. или връщане на делото за ново разглеждане.

В жалбата на защитника на подсъдимия П. са релевирани касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1-3 НПК. Твърди се, че деянието е несъставомерно по чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК, защото на инкриминираните дати подсъдимият не е имал задължение да охранява и надзирава затворниците към затворническото общежитие от открит тип (ЗООП), не е пропуснал да излизат лица от територията му, а напускането на М. докато е бил дежурен на пост № 6 е станало без знанието и разрешението на подсъдимия П.; допълнително е бил задължен да отваря дистанционно портала, през който се влиза и излиза от Затвора-Варна след приключване на работното време или в празнични и почивни дни от седмицата, но ако затворникът е напуснал територията на затворническото общежитие, за длъжностните лица от затвора той се явява лице, което се движи на някакво правно основание на територията на затвора; по делото е установено, че подсъдимият не е разполагал с възможност да излиза от охранителната кула, за да се убеди в самоличността на напускащия. Направено е искане за отмяна на присъдата и оправдаване на подсъдимия П. или връщане на делото за ново разглеждане.

В жалбата на защитника на подсъдимия Д. са отбелязани касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1-2 НПК. Посочва се, че въззивният съд е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила - на принципа по чл. 14 НПК и на процесуалните изисквания по чл. 107 НПК. Твърди се също, че отмяната на първоинстанционната присъда за престъпление по чл. 299 НК и осъждане по чл. 282, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. чл. 26, ал. 1 НК е резултат от формирани правни изводи в нарушение на закона; че въззивният съд не е извършил анализ на всички събрани и релевантни доказателства по делото; че в мотивите е засегнал лаконично някои от конкретните възражения и наведени доводи от страна на защитата, а други - е игнорирал напълно. Развиват се съображения относно задължителните признаци от състава на престъплението по чл. 282 НК и изискването за общност на умисъла при съучастие по смисъла на чл. 20, ал. 2 НК. В тази връзка се посочва, че подсъдимият Д. не е нарушил служебните си задължения, тъй като основната задача на постовия на пост № 6 е да охранява двора на затвора и покривите на помещенията на лишените от свобода с „доживотна присъда“; допълнително вмененото му задължение е да отваря портала дистанционно и след обаждане на съответните служители за даденото от тях разрешение; подсъдимият нито е бил длъжен, нито обективно е имал възможност да проверява основанията, поради които лишените от свобода напускат затвора, респ. да обсъжда съобразно пределите на своята компетентност решенията на командира на отделение в ЗООТ - Варна; в конкретния случай събитието се е развило на принцип, който е бил установен и наложен като практика на работа. Според защитника, въззивният съд е оставил неизяснен въпросът за немаловажността на вредните последици, които не е конкретизирал; не е изложил фактически и правни съображения за реалната възможност такива последици да настъпят; разрешаването на въпроса е изисквал щателно и задълбочено изследване не само защото се касае до признак от обективна страна на престъплението по чл. 282 НК, но и защото служи като обективен разграничителен критерий между престъплението по служба и редица административни, дисциплинарни и други нарушения; дори да се приеме по делото, че подсъдимият Д. е допуснал някакво нарушение на служебните си задължения, нарушението е дисциплинарно и за него е понесъл отговорността си; по делото не се установява умишлено нарушаване на служебни задължения, а дори да са налице нарушения те са били допуснати по непредпазливост. Направено е искане за отмяна на въззивната присъда изцяло и връщане на делото за ново разглеждане на първата или на въззивната инстанция.

В съдебно заседание защитниците (адв. К., адв. Н. и адв. А.) поддържат съответната жалба на посочените основания и с целия обем от доводи, които са изложени в нея.

Прокурорът от Върховна касационна прокуратура дава заключение, че жалбите са неоснователни и присъдата следва да бъде оставена в сила.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите в жалбата, съображенията на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, намери следното:

С присъда № 43 от 26.05.2021 г. на Варненския окръжен съд по н. о. х. д. № 83/2021 г. подсъдимият Н. Т. Т. е признат за виновен да е извършил престъпление по чл. 299 вр. чл. 26, ал. 1 НК, за което му е определено наказание от две години лишаване от свобода и лишаване от право по чл. 37, т. 6 НК за срок от две години. Признат е за виновен и за престъпление по чл. 311, ал. 2 вр. ал. 1 НК, за което е определено наказание от четири месеца лишаване от свобода. На основание чл. 23, ал. 1 НК, на подсъдимия Н. Т. Т. е наложено общо наказание за съвкупността, най-тежкото от определените, в размер на две години лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено по реда на чл. 66, ал. 1 НК за изпитателния срок от пет години. Към наказанието лишаване от свобода е присъединено наказанието лишаване от право да заема длъжност в ГД „Охрана“ за две години. Подсъдимият е оправдан по обвинението за престъпление по чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК и по обвинението за престъпление по чл. 339, ал. 1 НК, на основание чл. 304 НПК вр. чл. 9, ал. 2 НК. Наложено е административно наказание глоба от 500 лева за нарушение на ЗОБВВПИ.

Подсъдимият М. Д. Д. е признат за виновен за престъпление по чл. 299 вр. чл. 26, ал. 1 НК, за което е наложено наказание от една година лишаване от свобода с отложено изпълнение за срок от три години, на основание чл. 66, ал. 1 НК. Подсъдимият Д. е оправдан по обвинението за престъпление по чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК.

Подсъдимият С. К. П. е признат за виновен за извършено престъпление по чл. 299 вр. чл. 26, ал. 1 НК, за което е наложено наказание лишаване от свобода от осем месеца, чието изпълнение е отложено за три години, на основание чл. 66, ал. 1 НК. Подсъдимият е оправдан по обвинението за престъпление по чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК.

Варненският окръжен съд е приложил разпоредбата на чл. 59 НК, разпоредил се е с веществените доказателства и в тежест на всеки от подсъдимите е възложил съответен размер от разноските по делото.

С нова присъда № 7 от 1.10.2021 г. на Варненския апелативен съд по в н. о. х. д. № 245/2021 г. присъдата на Варненския окръжен съд е отменена в частта, с която подсъдимите са осъдени за престъпление по чл. 299, ал. 1 вр. чл. 26, ал. 1 НК и оправдани за престъпление по чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК, а подсъдимият Т. – осъден за престъпление по чл. 311, ал. 2 НК и оправдан по ал. 1 на чл. 311 НК, като вместо това:

Подсъдимият Н. Т. Т. е признат за виновен в това, през периода 31.05.2018 г. – 18.07.2018 г. в [населено място], при условията на продължавано престъпление, в качеството си на длъжностно лице – командир на отделение в ЗООТ-Варна, в съучастие като извършител с подсъдимия М. Д. Д. и подсъдимия С. К. П. с цел да набави облага за И. В. М. да е нарушил служебните си задължения по надзор и охрана при осъществяване на дейността по изпълнение на наказанието лишаване от свобода в затвора в [населено място] - по чл. 291, т. 3 и т. 4 и по чл. 312, т. 3, т. 6, т. 7 и т. 8 ППЗИНЗС и т. 10 от Инструкция за особеностите на поста и задълженията на дежурния командир на отделение в ЗООТ-Варна, и от това са могли да настъпят

немаловажни вредни последици, поради което и на основание чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК и чл. 54 НК е определено наказание от две години лишаване от свобода и лишаване от право по чл. 37, т. 6 НК за срок от три години. Оправдан е за останалите нарушения по обвинението.

Подсъдимият Н. Т. Т. е признат за виновен и в това, на 18.07.2018 г. в [населено място], в качеството си на длъжностно лице, в кръга на службата си да е съставил официален документ (сведение за вечерната проверка в ЗООТ-Варна), в който удостоверил неверни обстоятелства относно броя на лишените от свобода, с цел да бъде използван като доказателство за тези обстоятелства, като извършеното представлява маловажен случай, поради което и на основание чл. 311, ал. 1 НК и чл. 54 НК е определено наказание от една година лишаване от свобода.

На основание чл. 23, ал. 1 НК на подсъдимия Н. Т. Т. е наложено общо наказание за съвкупността, най-тежкото от определените, в размер на две години лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено по реда на чл. 66, ал. 1 НК за изпитателния срок от пет години. Към наказанието лишаване от свобода е присъединено наказанието лишаване от право да заема надзорно охранителна длъжност в ГДИН и ГДО за три години.

Подсъдимият М. Д. Д. е признат за виновен в това, през периода 31.05.2018 г. – 18.07.2018 г. в [населено място], при условията на продължавано престъпление, в качеството си на длъжностно лице – надзирател в затвора в [населено място], сам и в съучастие като извършител с подсъдимия Н. Т. Т. с цел да набави облага за И. В. М. и за Л. О. М. да е нарушил служебните си задължения по надзор и охрана при осъществяване на дейността по изпълнение на наказанието лишаване от свобода в затвора в [населено място] - по чл. 291, т. 3 и т. 4 и по чл. 312, т. 3, т. 6, т. 7 и т. 8 ППЗИНЗС и от това са могли да настъпят немаловажни вредни последици, поради което и на основание чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК и чл. 54 НК е наложено наказание от една година и шест месеца лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено за срок от четири години, на основание чл. 66, ал. 1 НК и лишаване от право по чл. 37, т. 6 НК да заема надзорно охранителна длъжност за срок от две години и шест месеца. Подсъдимият е оправдан за останалите нарушения по обвинението.

Подсъдимият С. К. П. е признат за виновен в това, през периода 4.06.2018 г. - 8.06.2018 г. в [населено място], при условията на продължавано престъпление, в качеството си на длъжностно лице - надзирател в затвора в [населено място], в съучастие с подсъдимия Н. Т. Т., като извършител, с цел да набави облага за И. В. М. да е нарушил служебните си задължения по надзор и охрана при осъществяване на дейността по изпълнение на наказанието лишаване от свобода в затвора в [населено място] - по чл. 291, т. 3 и т. 4 и по чл. 312, т. 3, т. 6, т. 7 и т. 8 ППЗИНЗС и от това са могли да настъпят немаловажни вредни последици, поради което и на основание чл. 282, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК и чл. 54 НК е наложено наказание от една година лишаване от свобода с отложено изпълнение за срок от три години, на основание чл. 66, ал. 1 НК и лишаване от право да заема надзорно охранителна длъжност в ГДИН и ГДО за срок от две години. Подсъдимият е оправдан за други нарушения, включени в обвинението. В останалата част присъдата е потвърдена.

Касационните жалби са НЕОСНОВАТЕЛНИ.

Те съдържат поредица от доводи, които представляват оплаквания за необоснованост на въззивната присъда. Възражава се срещу едно или друго фактическо положение, което съдът, разглеждащ делото по същество, суверенно е приел за доказателствено установено. Върховният касационен съд не разполага с правомощия да приема други фактически положения и се произнася въз основа на

установените факти по делото. Затова оплакванията в този аспект не могат да постигнат ефекта, към който е стремят жалбоподателите. Необосноваността на въззивния съдебен акт, предмет на обжалване, не фигурира като основание за касация в чл. 348, ал. 1 НПК. Всички тези доводи и възражения, повторени в касационните жалби, са били поставени на вниманието на Варненския апелативен съд, който в резултат на ефективно проучване ги е отхвърлил с пълни, ясни и точни съображения.

Съобразно правомощията си, очертани в разпоредбата на чл. 314 НПК, въззивният съд е проверил в пълен обем присъдата на Варненския окръжен съд. Подробно се е спрял на съставомерните признаци от текста на чл. 299 НК, по който деянията, предмет на обвинението, са били преквалифицирани и подсъдимите - признати за виновни. Съображенията за отмяна на присъдата са законосъобразни. Произнасяйки се в рамките на обвинението, Варненският апелативен съд стриктно е изпълнил и процесуалните изисквания към съдържанието на мотивите, предписани от чл. 305, ал. 3 НПК, които е бил длъжен да съблюдава по силата на чл. 339, ал. 3 НПК. В достатъчна степен е аргументирал пътя на своите разсъждения, а вътрешното си убеждение е формирал след собствен анализ и преценка на доказателствата според тяхната логическа връзка и зависимост. Прецизно е изяснил длъжностното качество на всеки от подсъдимите и вменените им конкретни служебни задължения, изследвайки съдържанието на правните норми от ППЗИНЗС и Инструкцията, с които е запълнил фактическия състав на извършеното престъпление. Твърдението на защитниците на подсъдимия Д. и на подсъдимия П. за ограничен периметър на техните задължения предвид местонахождението на поста, на който са осъществявали надзорно охранителни функции, се опровергават от мотивите на присъдата. Изходна точка за тезата на защитниците е съществуваща практика в затвора, която след сравнение съдът е приел, че не отговаря на регламентираните изисквания за изпълнение на задълженията на постовия надзирател, изложени и надлежно коментирани във въззивния съдебен акт, включително в контекста на довода, еднообразно представян от страна на жалбоподателите (л. 14). Не е останал встрани и въпросът за немаловажните вредни последици като задължителен признак, предвиден в основния състав на престъплението. Въззивният съд е отбелязал обстояните мотиви на първоинстанционния съд относно немаловажността на вредните последици, които реално са могли да настъпят в резултат на продължаваната престъпна дейност на подсъдимите. Така, приемайки ги като съвместими със своите собствени, при аргументацията си в тази част е бил по-лаконичен, но не се е ограничил и до обикновена декларация. Изрично е изброил конкретните последици и тяхната важност, които реално са могли да настъпят в бъдеще (л. 9), а предвид естеството им, те без особени усилия могат да бъдат свързани от жалбоподателите като произтичащи от установената фактология на разглеждания случай.

При положение, че Варненският апелативен съд, стъпвайки на установените по делото факти, е извел всички съставомерни признаци на престъплението по чл. 282, ал. 1 НК, извършено в съучастие от подсъдимите и при условията на продължавано престъпление по смисъла на чл. 26, ал. 1 НК, аргументът на защитника за квалифициране на поведението на подсъдимия Д. като дисциплинарно нарушение е неприемлив. От гледна точка на материалния закон не е допуснато нарушение. Оплакването на защитника на подсъдимия Т. за несъставомерност на деянието по чл. 311, ал. 1 НК е ориентирано само към въпроса дали сведението е отговаряло на установения ред и форма за издаване. Други аспекти не се засягат. На идентично формулираните доводи и пред въззивния съд, в мотивите на присъдата е даден пространен и ясен отговор (л. 15-18).

Наказанието на всеки от подсъдимите за съответно извършеното престъпление е било индивидуализирано при условията на чл. 54 НК под средния размер съобразно отчетените от въззивния съд значими по този въпрос обстоятелства. От техния кръг обаче следва да бъдат изключени „немаловажните вредни последици”, които са съставомерен признак на престъплението по чл. 282, ал. 1 НК. Следователно, като взети предвид от закона при неговото определяне, тяхното повторното отчитане е в противоречие с изричната разпоредба на чл. 56 НК. Въпреки това, наказанието и за това престъпление, определено на всеки от подсъдимите, не разкрива белези на явна несправедливост, която да обуславя намесата на Върховния касационен съд.

Предвид отсъствието на касационно основание присъдата на Варненския апелативен съд следва да бъде оставена в сила.

По изложените съображения, Върховният касационен съд, на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА присъда № 7 от 1.10.2021 г. на Варненския апелативен съд по в. н. о. х. д. № 245/2021 г.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: